

LABORE ET ZELO

Силабус навчальної дисципліни «ГЕОГРАФІЯ НАСЕЛЕННЯ»

Освітня програма: «Географія»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Обсяг: 3,5 кредити ЄКТС

Курс: 2; **Семестр:** 3

Дні, Час, Місце: згідно з розкладом

Кафедра: географії, туризму та спорту

Затверджено: протокол №1 від 27.08.2024 р.

Інформація про викладача

Ім'я	Барановський Микола Олександрович
Контакти	E-mail: Brnm@ukr.net , тел.: (096) 836 06 73
Робоче місце	Кафедра географії, туризму та спорту (ауд. 408, навчальний корпус № 2)
Години консультацій	Вівторок: 13:30 – 14:50

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна надасть розуміння про об'єкт і предмет вивчення географії населення, особливості динаміки та чисельності населення світу, природного руху населення, демографічного переходу та демографічної політики; расовий та етнічний склад населення світу; регіональні відмінності у розміщенні населення, у перебігу міграційних та урбанізаційних процесів; особливості сільського розселення.

Компетентності та результати навчання

Компетентності

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Географія» сприяє набуттю здобувачами програмних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК02. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК03. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою

відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК07. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

СК08. Здатність самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних.

Результати навчання

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Географія» сприяє досягненню здобувачами програмних результатів навчання:

ПРН1. Знання, розуміння і вміння використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПРН2. Знання і розуміння основних видів географічної діяльності, їх поділу.

ПРН4. Уміння аналізувати географічний потенціал території.

ПРН9. Уміння аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПРН10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

ПРН13. Уміння визначати та характеризувати основні типи соціальних, економічних і політичних структур сучасного світу та України, особливості зв'язків між ними на різних територіальних рівнях.

Форми, методи та засоби навчання

Навчальна дисципліна буде викладена у формі лекцій (20 год.), лабораторних занять (16 год.) та організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в бібліотеках та комп'ютерних мережах (69 год.) для здобувачів вищої освіти **денної** форми; лекцій (6 год.), лабораторних занять (4 год.) та організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в бібліотеках та комп'ютерних мережах (95 год.) для здобувачів вищої освіти **заочної** форми навчання.

Під час викладання курсу будуть застосовані такі методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда, навчальна дискусія), наочні (демонстрації), частково-пошуковий, аналізу та синтезу, узагальнення, моделювання, створення ситуацій зацікавленості, методи контролю та самоконтролю.

Викладач проводитиме індивідуальні та групові консультації, здійснюватиме аналіз індивідуальних навчальних завдань.

Навчальна дисципліна передбачає використання: підручників, вказаних у списку основної літератури; посібників; довідкових джерел: словників, енциклопедій тощо; електронного ілюстративного матеріалу, персональних гаджетів; Інтернет-ресурсів. Навчання відбуватиметься і на платформі УНІКОМ, тому здобувачам вищої освіти потрібно зареєструватися в освітній мережі університету та підписатися на курс. Деякі види індивідуального навчального завдання будуть надсилатися електронною поштою, через Messenger або Viber, а тому здобувачам вищої освіти потрібно мати доступ до мережі Інтернет.

Організація навчання

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денн а	заочн а
1	Предмет, методи і завдання географії населення	2	-
2	Природний рух населення світу	4	2
3	Расовий та етнічний склад населення	2	-

4	Трудові ресурси та їхнє використання	2	-
5	Розміщення населення світу	2	1
6	Міграції населення світу	2	1
7	Системи розселення та їхні географічні форми	2	1
8	Урбанізація	2	1
9	Сільське розселення	2	-
Разом		20	6

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денн а	заочн а
1	Динаміка чисельності та розподіл населення світу	2	0
2	Природний рух населення світу	2	0
3	Структура населення світу	2	0
4	Розміщення населення світу	2	2
5	Міграції населення світу	2	1
6	Географічні форми розселення. Міські поселення	4	1
7	Урбанізація	2	0
Разом		16	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денн а	заочн а
1	Історія становлення географії населення в Україні	5	9
2	Демографічна політика та особливості її проведення у країнах із різним типом відтворення населення	6	10
3	Порівняльна характеристика расового складу населення різних континентів (на вибір)	10	10
4	Особливості зайнятості населення у різних країнах світу	10	12
5	Групування країн світу за щільністю населення	6	10
6	Порівняльна характеристика міграційної політики двох країн світу (на вибір)	6	12
7	Класифікація міських поселень світу за планувальною структурою	10	10
8	Особливості перебігу субурбанізаційних процесів в Україні	8	12
9	Проблеми сільського розселення та сільських територій України	8	10
Разом		69	95

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складників:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
8	Усна відповідь, доповнення, запитання на лабораторному занятті № 1, 3, 6, 7 (2 бали за одне заняття)

24	Побудова графіків, проведення обчислень, аналіз схем і таблиць, карт на лабораторному занятті № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 (3 бали за одне заняття)
30	Контрольні роботи: розділ 1 – 5 балів максимум розділ 2 – 5 балів максимум підсумкова контрольна робота – 20 балів максимум
8	Виконання індивідуального дослідницького завдання з аналізу демографічних проблем сільської місцевості регіонів України (максимум 8 балів)
30	Екзамен
100	Разом

Здобувачі мають можливість додатково отримати бали (до 10) за написання та опублікування наукових статей із тематики курсу.

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте перейти до безпечного місця та повідомити про це викладача.

Відвідування та / або участь у лабораторних заняттях з курсу є обов'язковими (за винятком здобувачів вищої освіти, які навчаються за графіком погодження). Здобувачі, які навчаються за графіком погодження мають на початку семестру узгодити з викладачами графік індивідуальної роботи та консультацій. Відвідування здобувачів вищої освіти лекцій і лабораторних занять реєструється викладачем. Варіант відпрацювання пропущених занять узгоджується з викладачем. Дозвіл на пропуск занять з причин, що завчасно відомі і є поважними, здобувач вищої освіти може отримати, подавши необхідну заяву в директорат.

Якщо здобувачі не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», вони мають узгодити з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайн. Крайньою межею здачі відповідних завдань є три дні до дати екзамену.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/uxufcx>). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності.

При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного

учасника/учасниці.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/dkhfxg>) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://surl.li/vyonww>).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Основні джерела інформації для вивчення навчальної дисципліни

1. Война І.М. Географія населення: навчально-методичний посібник. Вінниця, 2023. 88 с.
2. [Лаврик О.Д., Власенко Р.П. Основи геоурбаністики. Навчальний посібник. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2022. 158 с.](#)
3. Гудзеляк І. Географія населення: навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 256 с.
4. [Соціальна географія: підручник/за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. Київ: Фенікс, 2019. 304 с.](#)
5. [Формування метрополісних регіонів України: досвід Києва: монографія/за ред. Г.Підгрушного та Н.Провотар. Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2023. 209 с.](#)